

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Thesavrvs|| Locorvm|| Commvnivm|| Jvrisprvdentiaē

Barbosa, Agostinho

Lipsiaē, 1697

Cap. LIII. Dominium.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80071](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80071)

domicilium, quamvis sola possessionis ratio non faciat, quem incolam. l. *liberius* 17. §. *sola* 5. ff. *ad munic.* tamen hoc procedit, quando quis animi sui motum aliter non declaravit, secus si voluntatem suam circa domicilium constituendum expresse, neque in sola declaratione animi steterit, sed domum ibi emerit, & habitare coeperit, tunc actum sufficit, licet maiorem partem bonorum ibi non habeat. Gloss. in l. *cives*. C. de incol. confer. omnino l. *unum* de process. diff. 4. n. 6. sed si de animo expresso non constat & aliquis in diversis locis bona habeat, ibi praesumitur habere domicilium, ubi maxima patrimonii quantitas sita; nam in dubio ibi videtur habere animum potissimum commorandi. Conf. *Mev. p. 8* dec. 260. n. 3.

Ex dictis patet, quod ille, qui in aliquo loco (1.) habitare incipit, (2.) animum habet perpetuo ibi manendi, donec aliud eum evocaverit, domicilium ibidem habere dicatur. l. 7. C. de incol. l. 20. §. 27. ff. *ad municip.* Ita ergo studiosi, Legati, officiales aulici non videntur in loco, ubi commorantur, domicilium constituisse, cum ob solam officii rationem ibimet subsistant. Carpz. lib. 6. Resp. 38. sicut nec mercatores in loco, ubi per gulam conduxerunt. l. 19. §. 2. ff. de iudic.

Declarat: ut de hoc animo constet vel expresse vel tacite, ut si quis per 10. annos in aliquo loco fuerit commoratus, l. 2. C. de incol.

CAP. LII. Dominus.

Axioma I.

Cuiusque competit libera facultas de re sua pro lubitu suo nomine disponendi, ille est Dominus.

Ratio est in *lin re mandat*. 21. C. *mandat*. Conf. l. 6. §. *fin.* C. de *sec. nupt.* Ita ergo usufructuarii tutores & Curatores non sunt Domini, sed saltem loco Dominorum l. 56. §. 4. ff. de *furt.*

Limit. ut procedat, nisi lege vel conventionem libera dispositio prohibeatur. De quo *Tit. instit.* quib. alien. lic. vel non.

II.

Olim Dominus etiam hodie dominus praesumitur. Gl. & Dd. in l. *fruct.* C. de *probat.* Bald. & Bart. ad l. 1. C. de *confess.* Balb. de *prescript.* l. *thes.* 4. q. *quest.* 1. Covarr. cap. *possessor.* p. 2. §. 1. num. 1. Everhard. in loc. *Top. loc. a prater.* ad *pres.* Mascard. *concl.* 511. 874. 1074. 1346. *quest.* 3. Menoch. lib. 1. *pres.* 48. num. 5. Alex. *conf.* 47. n. 12. Gomes ad §. *sic itaque* n. 27. *Instit. de act.* Corn. *conf.* 24. per tot. lib. 4. *incip.* licet in *themat.* & *conf.* 109. videtur in *princ.* 52. Et hoc intelligitur si aliter, ut dicit Alex. *conf.* 69. in *causa* & *lit.* & lib. 3. col. 2. *vers.* accedit. vid. Socin. in l. 1. col. 2. n. 21. ff. de *acquir. poss.* ubi hoc limitat & declarat. add. Alciat. de *presumpt.* 21. q. 2. Ratio, quia dominium habet naturam perpetuam: E. qui dicit illud amissum aut mutatum, debet probare. Menoch. lib. 6. *pres.* 62. n. 3. & *segg.*

III.

Dominus qui semel factus est, amplius Dominus fieri nequit. l. 4. §. *lana.* ff. de *usu cap.* §.

sic itaque *Institut.* de *act.* ubi Gomes n. 13. vid. *infra* M. cap. *Meum.*

IV.

Nemo est Dominus suorum membrorum. vid. *infra* cap. *Membrum.* add. Carpzovius 2. *constitut.* 21. *definit.* 1. num. 1. & p. 4. *constitut.* 1. *definit.* 11. n. 3. v. text. in l. 13. ad L. *Aquil.* Bach. 2. *disposit.* Treutl. 32. *th.* 5. D.

V.

Dominorum hortari est imperare & legem ponere. l. *jubemus.* 4. C. ad L. *Ful.* repet. Joh. Goedd. i. *Conf. Marp.* 25. n. 64.

CAP. LIII. Dominium.

Conf. Tit. Rei Vindicatio.

Axioma I.

Dominium ex possessione praesumitur & probatur, l. *sicut* 8. §. *et si ff. si serv. vind.* l. ult. C. de *rei vind.* Dd. in l. 2. C. de *probat.* Afflict. in c. 1. n. 18. *vers.* *decimo.* de *contr. inter Dom. & fidel.* Rip. in cap. *sep.* n. 2. *vers.* *quintum commodum de restit. spoliat.* Gail. 2. *observ.* 45. in *fin.* Carpzov. p. 2. *jur. forens.* *conf.* 14. *definit.* 25. n. 9. Vafq. lib. 2. *contr. illustr.* c. 70. n. 18. Cujus rei ratio esse videtur, quod dominium a possessione ceperit, & possessio ad dominium sit quasi quoddam antecedens, ut ait Tennen. *caut.* 11. n. 7. Unde quod interdum ex possessione dominium probari posse negetur, id accipiendum est eo in casu, quo dominium deducitur principaliter, sicut fit in rei vindicatione, Guid. Pap. q. *quest.* 28. Ant. Fab. in *Cod. lib.* 4. *tit.* 14. *def.* 3. n. 9. per l. *Titia.* 48. de *solut.* Carpz. p. 1. *conf.* 16. *def.* 24. secus si incidenter deducatur, ita Bart. in l. *sicut* 1. §. *si queratur ff. si serv. vind.* quem sequuntur Bald. in l. *indicia.* n. 3. *vers.* *si vero deducitur.* & in l. *cum res num.* 10. C. de *probat.* & in l. *non ignorat.* C. de *his qui accusar. non poss.* Rip. in l. *rem qua nobis.* n. 12. ff. de *acquir. poss.* Campeg. in *tractat.* de *restit. reg.* 339 *vers.* 4. Lanfr. de *Orian.* in *tract.* de *restit. num.* 143. Schneidew. ad §. *equè.* *Instit.* de *action.* n. 20. Guid. Papæ *decis.* Gratian. p. 28. Boër. *decis.* Burdegal. 42. n. 8. Menoch. de *presumpt.* lib. 6. *presumpt.* 63. n. 11. Mascard. *concl.* 539. n. 9. & *conclus.* 36. n. 25. Gail. 2. *observ.* 46. in *fin.* Fulv. Pacian. lib. 2. de *probat.* c. 37. n. 18. Bald. *conf.* 37. n. 3. vol. 5. Aretin. *conf.* 148. in *fin.* Barbat. *conf.* 80. n. 7. *vers.* *præterea est.* vol. 1. Calcan. *conf.* 31. num. 11. Dec. *conf.* 221. n. 4. Alex. *conf.* 10. n. 3. vol. 4. Alciat. *resp.* 319. n. 1. Socin. *sen. conf.* 122. vol. 4. Socin. *jun. conf.* 135. n. 3. vol. 2. Parif. *conf.* 75. n. 44. vol. 4. Cephal. *conf.* 63. n. 13. vol. 1. Simon. *Pistor.* *conf.* 5. n. 4. vol. 1. Utran. *conf.* 6. n. 10. vol. 1. Menoch. vol. 8. *conf.* 725. n. 35. Joseph. Ludov. *decis.* Lucen. 54. n. 15. quod multo magis obtinet in probatione temporis immemorialis, quia tali tempore probato censetur & probatum dominium. Mynf. 1. *observ.* 30. Schwanem. lib. 2. *process.* *Cammer.* c. 18. n. 48. Sic dominium per investituras probari, ajunt Felin. in cap. *cum causam.* de *probat.* Gozadin. *conf.* 94. in *fin.* Bursat. *conf.* 27. n. 7. communem dicit Mich. Grassi. lib. 1. *opin.* 5. *quasi.*

quæst. 4. nisi adversarius jus suum præsumptum melius in re controversa probaverit. Afflict. in proem. feud. n. 73. imò & probari per conjecturas asserunt l. iudicia 19. C. de rei vindic. l. proprietatis 4. C. de probat. Menoch. 2. de arb. jud. quæst. cas. 42. n. 1. Calcan. conf. 31. n. 11. Dec. conf. 146. n. 14. Socin. sen. conf. 205. n. 3. vol. 2. Socin. jun. conf. 135. n. 14. vol. 2. Wesenb. conf. 21. in fin. Mascard. concl. 535. n. 5. & concl. 538. Vult. 2. conf. Marp. 30. n. 114. Unde etiam in antiquis per famam & opinionem hominum probari dixerunt Innocent. in cap. veniens de V. S. Jas. in l. admonendi. de iurejur. Bald. in d. l. proprietatis C. de probat. ubi inquit, ejusmodi famam esse maximè virtutis in universalibus dominiis, puta Regum, Comitum, & in territorii civitatum, idemque repetiit. Bald. in l. atqui naturaliter §. cum me absente n. 1. ff. de negot. gest. & post eum Jason. in l. cum aliquis, n. 5. C. de jure delib. add. & Dec. conf. 428. n. 3. & in cap. 1. de appellat. Chasfan. in consuet. Burg. de just. rubr. 1. §. 2. n. 15. Vilalob. in th. commun. opin. lit. D. n. 107. Paris. conf. 52. n. 50. vol. 3. Burlat. conf. 28. n. 8. vol. 1. Mascard. de probat. concl. 546. n. 14. Scharf. in d. l. proprietatis, n. 2. in fin. ubi limitando ait, quod de fama dicitur, non est accipiendum in eam partem quasi per se probet, sed tum, cum est contentiens, i. e. si cum aliquo concurrat, ut si dominium sit notum vel pro noto habeatur, aut si præsens status respondeat dominio de præterito, Barbat. consil. 37. n. 13. & conf. 15. n. 6. vol. 3. atque sic & testes ad probationem domini admittere referunt Bald. conf. 486. n. 4. vol. 1. & conf. 166. vol. 4. Cravett. conf. 61. n. 5. vol. 1. Ursill. in addit. ad Afflict. decis. Neapolit. 277. maxime si de facto deponant, per quod dominium acquiritur, Bald. in legum res. num. 2. vers. 3. C. de probat. & in l. solam. num. 5. C. de testib. Bertachin. in repert. in verb. Testes deponunt n. 75. quâ ratione fit, quod quoties deponunt de eo, quod non sensu corporeo, sed solo intellectu percipitur, ipsorum dictum aliter non valeat, nisi & rationem dicti reddant. Uran. conf. 13. n. 8. vol. 2. & quidem concludentem de dominio, etiam si de ea non essent interrogati. Innocent. in cap. cum causam quæ. de testib. Alex. conf. 57. n. 4. volum. 7. atque ita dominium sine reddita ratione non probari judicatum esse in Roma Romana testatur. Verall. d. c. 279. n. 5. pag. 1. & Conf. Neapolit. Afflict. decis. 276. num. 3. quæ omnia intelligenda esse, quando dominium probandum veniat principaliter in judicium deductum, non vero si incidenter; declarat Vult. 2. conf. Marp. 30. n. 15.

II.

Dominium difficilioris est probationis quam possessio, §. commodum. Institut. de interdicit. Dd. in l. cum res. ff. de probat. Boër. quæst. 42. n. 125. Menoch. 2. arbit. judic. cas. 42. n. 1. quia majoris momenti habetur dominium, quam possessio, neque faciliè præsumendum Carpov. p. 1. jurisprudent. for. conf. 16. de fin. 74. n. 5.

III.

Quotiescunque probandum dominium, toties non titulus tantum, quod quis rem habet, sed auctoritas etiam dominium probandum.

Ratio: quia si autor dominium non habuit, illud quoque in alterum transferre non potuit l. 54. ff. de R. J. & l. 20. ff. de A. R. D. & probanda est præter titulum etiam traditio. Mev. P. 3. dec. 291. Limita, quod non opus sit tali domini probatione, quoties quis usucapionem requisita probare potest, quia post usucapionem completam lex verum dominium per se tribuit. l. 3. ff. de usucap.

IV.

Quotiescunque res nostra adhuc designari potest, toties dominium ejus nobis manet saluum; quianemini rei suæ dominium sine causâ & facto suo auferendum. §. ult. Inst. de his qui sui vel alieni. Jur. sunt. ita si insula ita producta fuerit, ut agrum alicujus circumfluat aqua, tunc causa proprietatis non mutatur, sed ager prioris domini permanet l. 30. §. 2. de A. R. D.

Limita, nisi factio nostra sive tactio sive expressio res nostra ad alium pervenerit.

V.

Quicumque habet facultatem liberè disponendi & fructus percipiendi, ille dicitur habere dominium plenum; quicumque verò horum unum non habet, dicitur habere dominium minus plenum.

Ratio consistit in ipsâ appellatione, fundamentum verò in l. 4. ibi: ut pleno dominio hæc habeant, & non per solum ususfructum. ff. de alim. vel cib. legat.

VI.

Quicumque solam proprietatem habet sine facultate percipiendi fructus, ille dicitur habere dominium directum. Quicumque verò facultatem percipiendi fructus liberam & ad certam personam non restrictam habet, ille dicitur habere dominium utile.

Hosce terminos ut in jure non reperiamus expressis verbis, reperimus tamen in re & sensu, & melioris doctrinæ causâ adhibemus.

VII.

Quocunque modo transfertur dominium directum, eo modo etiam transfertur utile.

Ratio consistit in argumento à majori ad minus, quia dominium utile dependet à directo.

VIII.

Quicumque dominum non est, non potest dominium transferre, potest tamen transferre facultatem usucapiendi.

Ratio: quia quod quis ipse non habet, illud nec in alterum transferre potest C. 54. & 79. de R. J. in sexto. ita ergo Creditor pignus vendendo non nisi facultatem usucapiendi transferre potest. l. 46. ff. de A. R. D.

IX.

Quodcumque quis i. alieno facere potest jure servitutis, illud in suo facit jure Domini & commoditatis naturalis, hinc quod in fundo meo mihi ire liceat, &c. illud est ex jure domini, quia res sua nemini servit. l. 5. pr. ff. si ususfr. petatur.

X.

Domini translatio nulla est absque possessionis traditione, l. traditionibus 20. C. de pass. l. 45. ff. eod. §. per traditionem. & ibi Dd. Inst. de rer. divis. Gloss. ad Dd. ad l. 16. ff. de fundo dotali. quia traditio & apprehensio possessionis tanquam

tanquam forma est domini, cum hoc non acquiratur, nisi præcedente rei occupatione, vel præcedente naturalis possessionis apprehensione. l. 1. in pr. ff. de acquir. possess. Ea propter dominium sine traditione vera vel ficta non transferri ajunt. l. 50. ff. de rei vindic. l. pen. C. de pact. l. alienatum 67. de verbor. signific.

Limita in principe; in eo enim specialiter receptum est, ut ex ipsius contractu transferatur dominium ipso jure sine traditione aut apprehensione possessionis, Joh. Andr. in cap. olim. de verb. signif. l. 1. et Bald. in cap. 1. de nov. form. fidel. §. in cap. 1. quid sit investit. Angel. in l. officium. ff. de rei vindic. Jafon. in l. civitas. col. 3. vers. adde etiam. ff. si cert. pet. §. conf. 145. n. 4. vol. 2. §. conf. 128. num. 5. vol. 4. Alex. conf. 137. in fin. vol. 2. §. conf. 3. vers. septimo. vol. 5. Vincent. de Franch. decis. Neapol. 23. n. 11. Et hoc unum esse ex specialibus Papæ & Imperatori concessis, respondit Tiber. Decianus conf. 8. n. 230. vol. 1. Vultej. 2. conf. Marp. conf. 30. n. 54.

XI.

Dominium unius ejusdemque rei duobus in solidum non cedit. l. 5. §. ult. commod. Phil. Matth. ad l. 141. §. 1. n. 1. de Regulis Jur. §. sed si rem. 10. ibi: quod proprium est. Inst. de legat. l. si itaque 14. ibi: nec res quæ actoris. Inst. de act. l. §. an eadem 14. §. actiones 2. ibi: neque enim amplius. ff. de Except. rei jud. l. non ut ex 159. ibi: ita ex pluribus causis. ff. de Regulis Juris. Ratio, quia dominium est jus rem afficiens, plenissime Gifanius in l. 3. §. 4. n. 46. ff. de acquir. poss. §. & dominium undecunque sit, unum est. Hilig. in Donell. lib. 5. cap. 16. in not. lit. D. Bronch. cent. 3. assert. 94. Col. Jurid. Arg. lib. 41. tit. 1. thes. 8. n. 1. adde & Dn. D. Biccium ad l. 3. §. ex contrario 5. ff. de acquir. poss. p. post memb. 4. axiom. 5. Tiber. Decian. vol. 2. resp. 13. n. 1. Gothofr. in not. marginal. d. l. 3. §. ex contrario. in fin. nec potest utile dominium formale cum directo in eadem persona concurrere, quia idem directo & utiliter dominus esse non potest, l. 3. §. ex pluribus 4. ff. de acquir. poss. §. esset enim dare recognitionem superioritatis de se ipso ad se ipsum contra. c. 1. §. 2. de consuec. Valasc. de jure Emphyt. quest. 9. num. 8.

XII.

Dominii proprium est alienare atque de re pro libitu disponere. infra de rebus. §. 11. Bart. in l. si quis. §. differentia. n. 4. ff. de acquir. poss. Bald. in l. si femina. §. illud. C. de secund. nupt. Socinus conf. 72. col. fin. §. conf. 107. n. 34. vol. 3. Herman. Vult. 1. conf. Marp. 29. n. 33. §. ult. ubi Harprecht. n. 6. l. de his qui sui vel al. jur. sunt. Quia quilibet rei suæ moderator & arbiter. l. in remandata 21. C. mandata. l. 2. ff. de his qui sunt sui vel alieni jur. l. per provincias 10. C. de adf. privat. cap. de his 4. de sepult. etiam in abutendo. l. sed si lege 25. §. consultu 11. ff. de petit. hered. quem textum ad hoc singularem dicit Jafon. in l. more. col. 3. ff. de jurisdict. §. in l. fin. C. qui testam. fac. poss. cum iniquum esset hominibus ingenuis non esse liberam rerum suarum administrationem, l. 2. ff. si aparent, quis manu-

miss. Baldus in proam. ff. col. pen. vers. juxta hoc quæro. Callr. conf. 125. vol. 2. Dec. conf. 55. n. 7. conf. 52. n. 2. conf. 419. n. 3. sicut e contrario justum, unicuique sua committere. l. nemo exterius 9. C. de judeis, quod procedere tum demum, si res illa absolute sua sit, declarat. Vult. lib. 2. Conf. Marp. conf. 25. n. 80. vid. plura infr. in axioma 14. b. c.

XIII.

Dominium non amittit qui dominium non habuit, Phil. Matth. ad l. non videntur 83. ff. de R. I. quia non potest videri desisse habere, qui nunquam habuit. l. non potest 208. de Reg. Jur.

XIV.

Dominium non præsumitur, quando non constat de ipsius initio seu principio, Bald. in l. si possidetis. C. de probat. per l. ex persona 3. C. eod. quem refert & sequitur Afflic. decis. Neapolit. 273. num. 5. & post ipsum Fichard. conf. 151. num. 3. vol. 2. eamque ob causam omnino & quidem plenè probandum est, juxta ea quæ deducit Bald. in l. indicia. num. 3. vers. si vero deducitur per modum. C. de rei vind.

XV.

Dominii acquisitio per sententiam tantam vim habet, ac si jure gentium acquisitum esset, Cravett. conf. 7. num. 10. Pruckman. in tract. de Regal. §. soluta. cap. 4. m. 1. eff. 5. n. 56. Regn. Sixtin. 2. conf. Marp. 14. num. 69.

XVI.

Dominium per præscriptionem quæsitum verum est dominium, Jafon. in l. 1. in princ. num. 57. §. l. 2. §. ex pluribus. num. 33. de acquir. poss. Wesenb. 1. conf. 4. num. 78. Est enim præscriptio titulus justus: cap. de quarta 4. de præscript. c. 1. eod. in 6. Imol. in cap. fraternitatis de testib. Ea propter qui allegat titulum, si probet præscriptionem, videtur sufficienter titulum probasse. Paris. conf. 25. num. 13. vol. 4. quia per eam jus omne contrarium tollitur. Paris. conf. 32. n. 5. vol. 2. omnisque actio contraria extinguitur. Curt. Sen. conf. 82. cap. 10. num. 5. Paris. conf. 13. num. 17. vol. 4. Covarr. cap. possessor. p. 2. de R. I. in 6. & plenissimam securitatem is qui præscripsit consequitur. Paris. ibid. num. 19. §. conf. 101. num. 81. ubi dominium utile præscriptione quæsitum non amplius recognoscere directum, sed illi adversari asserit.

XVII.

Dominium ex causis tanquam effectus inferitur. Bald. in l. proprietatis. n. 4. C. de probat. Wesenb. 1. conf. 21. n. 46. unde & ex titulo tanquam causa domini probatur ipsum dominium, & per titulum justificatur intentio. Idem Baldus in l. cum res. num. 6. C. de probat. per c. licet causam de probat.

XVIII.

Dominium est separatum quid à jurisdictione, l. 2. ubi Dd. C. de quadr. præscr. Vult. 2. conf. Marp. 30. n. 163.

XIX.

Dominium non potest esse in suspenso. l. 3. §. si rem. 2. de leg. 3. l. si tibi homo §. 6. §. cum servus 2. de

de legat. l. 1. à Titio 64. ff. de furt. Eichard. 1. conf. 45. n. 4. & conf. 47. n. 19.

XX.

Nemini hominum jus suum detrahendum est, §. ult. *Inst. de his qui sui*. l. 2. Si quis à par. Quid adeo verum, ut nec ipse Princeps id ex plenitudine potestatis facere queat. Gail. 2. *obseru.* 56. & 142. Gyl. 4. p. 1. vol. 29. n. 14. etiam si dominium tantum esset quæsitum à privato beneficio juris civilis. Fach. lib. 8. *controvers.* 63. junct. Pinell. *ad rubric. C. de rescind. vendit. cit. ibidem.*

Excipe 1. nisi res sit modica. 2. nisi res vel jus tantum quæsitum sit in spe, ut *vid. tract. apud Fach. d. loc.*

Denique limita hanc regulam, nisi utilitatis & necessitatis publicæ causa id fiat. Capuc. *decis.* 61. in fin. & *decis.* 69. n. 1. Mar. *de jurisdic.* l. 1. cap. 4. num. 16. Gregor. Magelot. *de Sec. & Salv. Cond.* p. 1. n. 24. Gail. *d. obseruat.* 56. num. 3. Myns. 5. *obseruat.* 79. Valsq. 4. *Contr.* 1. Ratio, quia publica utilitas privata est anteposenda, l. utilitas publica 3. *Cod. de principat.* 63. Arnif. l. 3. cap. 1. *de Majest.* ubi tamen semper quatenus possibile pretium refundi oportet. l. 13 §. 1. *comm. divid.* l. 9. C. *de Op. publ.* Gabriel. *de non toll. jure questio. conclus.* 2. Car. Tap. in l. fin. cap. 9. part. 2. n. 48. *de Const. princ.* Arnif. *d. loc.* n. 8.

XXI.

Quilibet est rerum suarum moderator & arbiter. §. *per traditionem* 41. *Inst. de R. D.* l. 21. C. *Mand.* l. 8. C. *de judic. v. notata Dn. Parentis ad Dan. Otton. de jure publ.* cap. 9. p. 220. in fin. ubi *regule hujus limitationes invenies*, unde nemo invitatus cogi potest, ut rem suam vendat, l. 11. C. *de C. E.*

Variè tamen hæc regula limitatur. 1. Ob testatoris voluntatem, quod sit, quando hæres vel legatarius damnatus est alteri rem suam vendere, vel etiam alienam emere, & ille agnoscendo, vel adeundo hæreditatem aut legatum est consecutus. l. 49. §. *pen. & ult.* l. 66. *de legat. 1. leg.* 54. *de leg.* 22. §. 2. *Instit. de singulis rebus per fidei commissum relictis.* §. 4. *Instit. de legat.*

2. Ob evitandam communionem, ut si quis partem sui fundi alienasset, & ante traditionem communi dividundo judicio conventus totum fundum per adjudicationem acceperit, cogi, & vicissim cogere alterius partis emptorem potest, ut dato pretio vel totum emat, vel accepto vendat quoque suam partem l. 34. §. 2. C. *de donat.*

3. Ob nimiam favitiam: si quis enim olim durius tractaverat servos, cogebatur eos bonis conditionibus vendere, §. 2. *Instit. de his qui sui vel al. juris sunt*: ex quo Dd. inferunt: si quis durius tractaverit subditos, jurisdictionem vendere cogitur. Myns. 5. *obs.* 8.

4. Ob favorem rei vendendæ. ut, 1. si pater ob extremam paupertatem infantem victus causa vendidit, cogitur emptor pretio oblato non solum à patre, sed & quolibet alio eum restituere, l. ult. C. *de pat. qui filium distr.* 2. si alter ex Dominis servum suum manumiserit, alter eidem par-

tem suam vendere cogitur. §. ult. l. *de don.* l. 1. C. *de com. serv. manum.*

5. Ob religionem: cujus intuitu cogit iudex 1. vicinum vicino iter, quod non habet, vendere ad sepulchrum, l. 12. in princip. *de relig.* 2. Si pecunia non sit in promptu, unde funus fiat, cogit hereditarias res vendere. l. 14. in princip. §. 1. *cod.*

6. Ob consuetudinem, nam & hoc induci potest, ut res certas quis iusto pretio vendat, l. 13. §. 1. *com. præd. tam urb. qv. am. rust.*

7. Ob utilitatem publicam: hujus enim etiam intuitu multi res suas vendere coguntur. l. 2. *C. pro quib. caus. serv. pro præm. libert.* quippe cujus gratia etiam in aliis à regulis juris communis recedimus. l. 51. §. ult. *ad Legem Aquil.*

8. Ob annonæ vitandæ caritatem: ob quam quis sua victualia aliàs non venalia vendere cogitur l. 2. C. *ut nem. lic. in empt. specierum.*

Denique nisi specialis lex liberum illud arbitrium restringat, l. 14. C. *de contrab. emt.* ubi adde C. l. A. th. 26.

XXII.

Dominium in dubio irrevocabiliter à Lege & consuetudine delatum præsumitur, nisi contrarium probetur, arg. l. si ve possideris 16. C. *de probat.* l. ait prætor 7. §. sed quod Papinianus, *de min.* l. ei qui 88. *de hered. inst.* l. 1. pr. ad SC. *Trebell.* M. Grass. 2. *com. op. c.* 20. *quest.* 4. Rosenth. c. 11. *de feud. conclus.* 5. lit. e. Anton. Goth. *disput. feud.* 12. thes. 1. lit. C. adde cap. sup. *axiom.* 1.

XXIII.

In ambiguis debitor non intelligitur dominium transiisse, nisi probetur, aut subjecta materia diversum postulet. Vide Wesenb. *Conf.* 2. n. 18.

CAP. LIV.
Domus.

Axioma I.

Domus sua tutissimum cuique debet esse refugium, l. plerique 18. ff. *de injur. voc.* nihil enim sanctius esse quam domus uniuscujusque civium, inquit M. Cic. in orat. *pro dom. sua.* quem allegat Carpzov. p. 4. *Jurisprud. Rom. constit.* 13. *de fin.* 9. num. 9. Vid. Reufner. lib. 1. *decis.* 16. num. 30. unde neminem invirum posse extrahi ex domo sua, seu capi realiter, ait *dict. l. plerique.* quod in civilibus causis, non verò criminalibus procedere ait Myns. 4. *obseru.* 69. *per gloss. in l. nemo de domo, de Reg. Jur.* Ubi tamen quoad prius limitat, ut non locum obtineat in debitore suspecto de fuga, qui è domo extrahi potest etiam die festo & solenni, gloss. in l. fin. C. *de fer.* vel ob æs alienum, l. sacrilegi 6. in fin. ff. *ad L. Jul. pecul.*

II.

Domus non debet æstimari ex valore ædificii, sed ex redditu. Joh. de Plat. in l. 2. C. *de præd. & omn. reb. navic.* Boër. *decis.* 19. Vid. Joseph. Ludov. p. 2. *decis.* 65. n. 11.

III.

In domo vel ædibus quod sit, per inhabitant-